

faa ville de igjennem dette Forslag faae en større Understøttelse, og jeg kan ikke se, at der for Udvalget er Anledning til at gaa videre, end det er gaaet, i det Mindste ikke paa Grund af, hvad det ærede Medlem har sagt, da man har forudsat den Fordring, som det ærede Medlem har stillet.

J mit tidligere Foredrag undlod jeg at omtale, at man har tænkt sig, at man muligvis kunde faae Anledning til at understøtte Skoler, som ikke i Et og Alt tilfredsstille Lovens Fordringer med Hensyn til Elefantantal osv. — saadanne Skoler kunne tænkes i affdeds Egne, i Heedeegne osv. — og som der dog var Anledning til at understøtte. Det er berørt i Betænkningen, og jeg vil antage, at eventuelt vil der heller ikke være Noget i Veien for at give slige Skoler Understøttelse. De lokale Forhold i Sjælland ere mange Steder saadanne, at en Højskole vilde kunne gjøre overordentlig stor Nytte og fuldstændig fortjene Understøttelse, selv om den ikke kan tilfredsstille de Fordringer, som absolut maa stilles til en Skole, som ligger i en mere befolklet Egn.

Bjørnbat: Ja, det gaar naturligvis ikke an, at den ærede Ordfører og jeg komme altfor langt ind paa en Diskussion om pædagogiske Emner, men jeg skal tillade mig til det, han har sagt, at gjøre et Par Bemærkninger. Den ærede Ordfører mente, at det var med velberaad Hu, man havde sat 18 Aars Alderen for Mænd, fordi de ikke før ved den Tid kunde nyde godt af den almindelige eller den egentlige Højskoleundervisning, som han kaldte det. Jeg forstaar nu ikke at skjæle imellem, hvad der kaldes den egentlige og den uegentlige Højskoleundervisning. Man vil maasse skjæle mellem Fortsættelsesskoler og Højskoler, men jeg mener paa ingen Maade at man kan gjøre dette Skjel; for hvis en Skole vil bygge sin Undervisning op paa lutter Foredrag, hvilken Alder det saa end er, der vil henvende sig til den Skole, vil den absolut forfeile Maalet. Enhver Højskole maa derfor have saavel en Kundstabsfide som en vækkende Side, enten man saa tager de yngre eller de ældre, saa maa man stadig væk bygge de positive Kundstaber op ved Siden af den aandelige Paavirking, og derfor gaar jeg ud fra, at man ikke bør gjøre og ikke kan gjøre dette Skjel, og vil man forsøge paa — hvad man maasse har været tilbøielig til i tidligere Aar — at gjøre et Skjel der, da vil det være i højeste Grad uheldigt, og jeg betragter det som en sund Udvikling af vore Højskoler, at man i det sidste Aar er gaaet hørt fra den Tanke, kun at holde almindelige

Foredrag og at holde Skole kun til Følelsens Uddannelse, saaledes at alle vore Skoler mer og mer have taget Kundstabsfiden op med. At den ene Elev er mere anlagt for det One og den anden mere anlagt for det Andet, det kan ikke forandre Synspunktet for Højskoleundervisningen; derfor kunne forskellige Aldere aldeles ingen Forskjel gjøre. Hvis en ældre Alder har sine specielle Ting, som den interesserer sig for, saa har den yngre Alder ogsaa sine, og et Besøg paa en Højskole i den yngre Alder har derfor fuldkommen lige saa meget sin Berettigelse som et Besøg i en senere Alder. Jeg vil netop fastholde 16 Aars Alderen som en ganske udmærket god Alder for Mange. Der kan være de Mennesker, der ere fuldstændig Børn, naar de ere 16 Aar gamle, men den ærede Ordfører skulde vistnok have særdeles grumme lidt i Verden for at vide, at der er Mange, som ere særdeles meget udviklede i 16 Aarsalderen, og naar det ærede Medlem nævnte dette med at gifte sig, saa betragter jeg det som en ren Tilfældighed (Modsigelse). Dette, at man kan sige om Kvinder — lad mig bruge et andet Udtryk — det har ikke det mindste med Modenhed eller Ikke-Modenhed at gjøre, i den Forbindelse hvori vi her tale om det, nemlig med Hensyn til Undervisningen, for der kan godt være Folk, der ere Børn, skjøndt de have opnaaet 20 Aars Alderen, og der kan være fuldkomment udviklede Mennesker, som ere 17 Aar gamle, saavel blandt Kvinder som blandt Mænd. Det kan være, at den Kvinde, der gifter sig i 16 Aarsalderen, er langt mere aandelig moden end den Kvinde, der er 22 Aar. Det synes mig derfor, at den Alder hvori Kvinder gifte sig, det har ikke det Mindste at gjøre med det, vi her tale om, nemlig Undervisningen og den aandelige Uddannelse, som man tilsigter i Skolen. Der kan vel ogsaa være unge Mænd i 18 Aars Alderen, der har lyst til at gifte sig ligesaavel som de Kvinder, den ærede Ordfører talte om, men med Hensyn til at tilegne sig Kundstaber, til at være i Stand til at uddanne sig i Skolen, da anertjender jeg ingensomhelst Forskjel imellem Mænd og Kvinder med Hensyn til Alder, og der er ingensomhelst Grund til at sætte en højere Alder for de mandlige Elever end for de kvindelige. Jeg har dog besjæftiget mig noget med Undervisningen — hvad den ærede Ordfører ogsaa antydede — men jeg har aldrig nogenstunde kunnet mærke nogen Forskjel i Modtageligheden for Undervisningen hos mandlige og kvindelige Elever, regnet efter Alder. De forskellige Personer have naturligvis en forskjellig Modtagelighed, men jeg har ikke kunnet finde Modtageligheden